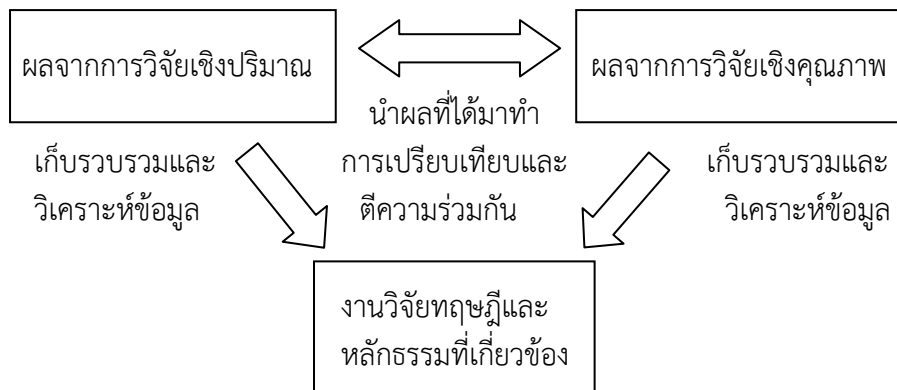

บทที่ ๓

วิธีดำเนินการวิจัย

๓.๑ รูปแบบการวิจัย

การศึกษา “กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชนไทย” เป็นการวิจัยแบบผสมผสาน (Mixed Method) ระหว่างการวิจัยเชิงคุณภาพ และการวิจัยเชิงปริมาณ ในการวิจัยเชิงปริมาณ ผู้วิจัยใช้แบบสอบถาม (Questionnaire) เป็นเครื่องมือในการวิจัย แบบสอบถามจะมีสองชุด ชุดหนึ่งสำหรับเยาวชนผู้ที่เป็นกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ และอีกชุดหนึ่งผู้ปกครองซึ่งเน้นให้เป็นบิดาหรือมารดาของเยาวชนกลุ่มตัวอย่างเป็นผู้ตอบ คำถามจะมีลักษณะคล้ายคลึงกันเพื่อให้ผลที่ได้จะสามารถยืนยันคำตอบซึ่งกันและกันได้ ในการวิจัยเชิงคุณภาพ ผู้วิจัยใช้วิธีวิจัยด้วยการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยการตั้งคำถามที่จะนำมาซึ่งคำตอบที่ต้องการทราบซึ่งกำหนดไว้ในวัตถุประสงค์ของการวิจัยซึ่งใช้เทคนิคทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Technique) นอกจากการวิจัยเชิงคุณภาพและเชิงปริมาณ ผู้วิจัยยังมีการศึกษาผลงานวิจัยทฤษฎีและหลักธรรมที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการวิจัยในสามลักษณะนี้สามารถยืนยันผลการวิจัยกันได้เรียกว่า “การตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique)”

แผนภาพที่ ๓.๑ รูปแบบการตรวจสอบข้อมูลแบบสามเส้า (Triangulation technique)

โดยมีขั้นตอนของการวิจัยและพัฒนามีดังนี้

๓.๑.๑ ขั้นตอนการวิจัย (Research Process) การวิจัยนี้ทำเป็นขั้นตอนต่างๆ ดังนี้

๑) ทำการศึกษาลักษณะและสาเหตุของปัญหา ค้นหาปัจจัยที่ทำให้เยาวชนก่ออาชญากรรมด้วยการสังเกต และพูดคุยกับเยาวชนก่อนที่จะทำการพิพากษาเยาวชนในบัลลังก์ศาล ขั้นตอนนี้เป็นการเก็บข้อมูลเบื้องต้นเชิงพรรณนา แล้วให้เยาวชนตอบแบบสอบถามที่ทำไว้ เพื่อเก็บ

ข้อมูลไปวิเคราะห์ถึงสาเหตุและปัจจัยอื่นๆ ที่ทำให้เยาวชนไปก่ออาชญากรรม โดยใช้เทคนิคทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory Technique)

๒) ทำการศึกษาข้อมูลเชิงสถิติทางคดีของศาลเยาวชนฯ ที่เก็บรวบรวมไว้ เพื่อให้เข้าใจถึงข้อมูลเพิ่มเติมเกี่ยวกับภูมิหลังของเยาวชนและลักษณะของคดีที่ก่อ

๓) ทำการสัมภาษณ์เชิงลึก (In-depth Interview) โดยเลือกสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิในสาขาต่างๆ เช่น กลุ่มบุคคลที่ทำงานเกี่ยวกับเยาวชน ผู้พิพากษาและผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนฯ พระนักเทศน์ที่มีความสามารถในการเทศน์หลักธรรมให้เยาวชนสนใจฟัง แพทย์และนักวิชาการ

๔) ทำการศึกษาหลักธรรมทางพุทธศาสนา ค้นคว้าหาหลักธรรมที่เหมาะสมสำหรับเยาวชนที่จะนำไปปฏิบัติได้จริง

๓.๑.๒ ขั้นการพัฒนา (Development Process)

๑) นำข้อมูลที่ได้จากการสอบถามเยาวชนทั้งทางตรงและผ่านแบบสอบถาม ข้อมูลที่ได้จากการสัมภาษณ์บุคคลต่างๆรวมทั้งหลักธรรมทางพุทธศาสนา กับหลักทฤษฎีทางรัฐประศาสนศาสตร์มาวิเคราะห์ร่วมกัน

๒) สังเคราะห์ข้อมูลทั้งหมดออกมาเป็นแบบแผนการฝึกอบรมเยาวชน เพื่อป้องกันไม่ให้เยาวชนกลับไปทำผิดซ้ำอีก

๓) สรุปและเสนอแนะแนวทางอื่นๆที่ผู้วิจัยรายอื่นสามารถนำไปทำการวิจัยต่อยอดได้ในอนาคต

๔) สรุปผลการวิจัยร่วมกับทฤษฎีต่างๆ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ เพื่อกำหนดแผนกลยุทธ์ที่เหมาะสมในการพัฒนาจริยธรรมของเยาวชน

๓.๒ ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง/ผู้ให้ข้อมูลหลัก

๓.๒.๑ การวิจัยเชิงปริมาณ

กลุ่มประชากรที่ศึกษา คือ เยาวชนที่กระทำความผิดและถูกส่งตัวดำเนินคดียังศาลเยาวชนและครอบครัวกลางที่มีอายุไม่เกิน ๑๘ ปีบริบูรณ์ จากสถิติที่รวบรวมได้ พบว่าตัวเลขของจำนวนเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีในศาลเยาวชนเป็นดังนี้ สถิติคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลางในปี พ.ศ. ๒๕๕๓ มีจำนวนคดีประมาณ ๒,๖๑๕ คดี^๑ และคาดว่าจำนวนคดีอาญาในปีที่ทำการศึกษานี้ (พ.ศ. ๒๕๕๕) จะไม่คลาดเคลื่อนมากไปกว่านี้ ดังนั้นในการคำนวณจำนวนกลุ่มตัวอย่างจึงใช้กลุ่มประชากรนี้เป็นหลัก

การเลือกกลุ่มตัวอย่าง จากกลุ่มประชากรของการวิจัยดังกล่าวข้างต้น กำหนดให้ความน่าเชื่อถือ ๙๕% และที่ความคลาดเคลื่อน ๕% จากตารางการสุ่มตัวอย่างของทาโร่ ยามาเน่ (Taro Yamane)^๒ พบว่าที่ระดับความเชื่อมั่น ๙๕% และที่ความคลาดเคลื่อน ๕% ขนาดประชากรช่วง

^๑ สถิติคดีศาลเยาวชนและครอบครัวทั่วราชอาณาจักร ประจำปี พ.ศ.๒๕๕๓, กลุ่มระบบข้อมูลและสถิติ สำนักงานแผนงานและงบประมาณ สำนักงานศาลยุติธรรม, หน้า ๑๗๑.

^๒ ตารางยามาเน่ ดูภาคผนวก ญ

๒,๕๐๐-๓,๐๐๐ คน ให้ใช้กลุ่มตัวอย่าง ๓๔๕-๓๕๓ คน ดังนั้นผู้วิจัยจึงเลือกจำนวนแบบสอบถามที่แจกจ่าย ๓๕๐ รายต่อหนึ่งกลุ่มตัวอย่าง ซึ่งเป็นการสุ่มตัวอย่างที่มีความน่าเชื่อถือ ๙๕% และที่ความคลาดเคลื่อน ๕% เพื่อให้การดำเนินการวิจัยดำเนินไปได้ด้วยดี ผู้วิจัยจึงเลือกกลุ่มตัวอย่างเยาวชนที่กระทำผิดจากกลุ่มเยาวชนที่ถูกส่งตัวเข้าอบรมในโครงการพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสร้างคุณธรรมภายในศาลเยาวชนฯ การสุ่มตัวอย่างเป็นการสุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive Sampling Method)^๓ ใช้กลุ่มเยาวชนกลุ่มนี้จำนวน ๓๕๐ คน กลุ่มเยาวชนที่ถูกส่งมาเข้าค่ายนี้จึงเป็นกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาจากเยาวชนที่ทำความผิดทั้งหมด รวมถึงผู้ปกครองที่มาศาลกับเยาวชนก็จะเป็นกลุ่มตัวอย่างอีกกลุ่มหนึ่งสำหรับการวิจัยนี้ แบบสอบถามที่ใช้จำนวน ๗๐๐ ชุดโดยแบ่งให้เยาวชนเป็นผู้ตอบจำนวน ๓๕๐ ชุดและผู้ปกครองเป็นผู้ตอบอีกจำนวน ๓๕๐ ชุดเช่นกัน

๓.๒.๒ การวิจัยเชิงคุณภาพ

ในการวิจัยเชิงคุณภาพ คำถามที่ใช้สัมภาษณ์เชิงลึกจากผู้ทรงคุณวุฒิในเรื่องของเยาวชนได้ถูกออกแบบให้เป็นรูปแบบเดียวกันสำหรับผู้ทรงคุณวุฒิตอบ แม้คำถามที่เหมือนกันแต่จะสามารถนำมาซึ่งแนวคิดหรือแนวคำตอบที่แตกต่างกัน กล่าวคือ ผู้ที่ผู้วิจัยทำการสัมภาษณ์มีตำแหน่งหน้าที่การงานที่แตกต่างกัน แต่ทุกท่านที่คัดเลือกมานั้นล้วนเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนโดยตรง ผู้ทรงคุณวุฒิที่จะทำการสัมภาษณ์เชิงลึกในงานวิจัยนี้มี ๒๐ ท่าน ได้แก่

๑. พระสุธีธรรมานุวัตร (เทียบ) คณบดีบัณฑิตวิทยาลัยมหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
๒. พระราชธรรมนิเทศ (พยอม กลฺยาโณ) เจ้าอาวาสวัดสวนแก้ว
๓. พระมหานันท สุนติภทโท (ถาวรบรรจบ) ประธานกลุ่มเพื่อชีวิตดีงาม วัดสระเกศฯ
๔. พระมหาวิโรพล วีรญาโณ ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดยานนาวาประธานเครือข่ายธรรมะอารมณ์ดี
๕. พระมหาสมปอง ตาลปุตฺโต วัดสร้อยทอง ประธานงานเผยแพร่วัฒนธรรม ธรรมะเดลิเวอรี่
๖. พระสุรเชษฐ์ สุรเชฏฺโฐ (หนูเอี่ยม) ผู้ช่วยเจ้าอาวาสวัดชะลอ
๗. ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.จิรนิติ หะวานนท์ อธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
๘. นายอุเทน ศิริสมรรถการ รองอธิบดีผู้พิพากษาศาล ๑ (อดีตรองอธิบดีผู้พิพากษาศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง)
๙. นายยอดชาย อภัยสันติพงษ์ ผู้พิพากษาศาลแพ่งกรุงเทพใต้ (อดีตผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง)

^๓ การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจง (Purposive sampling) เป็นการเลือกกลุ่มตัวอย่างโดยพิจารณาจากการตัดสินใจของผู้วิจัยเอง ลักษณะของกลุ่มที่เลือกเป็นไปตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบเจาะจงต้องอาศัยความรู้ ความชำนาญและประสบการณ์ในเรื่องนั้นๆของผู้ทำวิจัย การเลือกกลุ่มตัวอย่างแบบนี้มีชื่อเรียกอีกอย่างว่า Judgment sampling

- ๑๐.นางพรพิมล เรืองกิจ ผู้พิพากษาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
- ๑๑.นายแพทย์สุริยเดว ทรีปาตี ผู้อำนวยการสถาบันแห่งชาติเพื่อการพัฒนาเด็กและครอบครัว แผนงานส่วนภาวะเด็กและเยาวชนของ สสส.
- ๑๒.นายแพทย์ประยูรต์ เสรีเสถียร ที่ปรึกษาผู้เชี่ยวชาญพิเศษทางการแพทย์ สำนักงานศาลยุติธรรม โรงพยาบาลตุลาการเฉลิมพระเกียรติ สำนักงานศาลยุติธรรม
- ๑๓.พันเอก นายแพทย์ พงศ์ศักดิ์ ตั้งคณา ประธานมูลนิธิจิตเป็นผู้ให้ ใจไปนิพพาน
- ๑๔.นายธวัชชัย ไทยเขียว รองปลัดกระทรวงยุติธรรม หัวหน้ากลุ่มภารกิจด้านบริหารความยุติธรรม (อดีตอธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน)
- ๑๕.นายฐานิส ศรียะพันธ์ อธิบดีกรมพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน
- ๑๖.นางทิดา ณ นคร ผู้อำนวยการสถานพินิจและคุ้มครองเด็กและเยาวชน บ้านกาญจนาภิเษก
- ๑๗.นายวัลลภ ตั้งคณานุรักษ์ เลขาธิการมูลนิธิสร้างสรรค์เด็ก
- ๑๘.รองศาสตราจารย์ ดร.ศรีสมบัติ โชคประจักษ์ชัด อดีตประธานหลักสูตรดุขฎีบัณฑิต สาขาวิชา อาชญวิทยา การบริหารงานยุติธรรมและสังคม มหาวิทยาลัยมหิดล
- ๑๙.ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ นักวิชาการและผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
- ๒๐.ดร.สุขุมลย์ โชควัฒนรัตน์ นักวิชาการและผู้พิพากษาสมทบในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

- ท่านที่ ๑-๖ เป็นพระนักเทศน์ที่เทศน์และทำกิจกรรมให้กับกลุ่มเยาวชน
- ท่านที่ ๗-๑๐ เป็นผู้พิพากษาที่ทำงานและเคยทำงานในศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
- ท่านที่ ๑๑-๑๓ เป็นแพทย์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน
- ท่านที่ ๑๔-๑๗ เป็นบุคลากรที่ดูแลเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายและถูกส่งตัวไปอยู่สถานพินิจ
- ท่านที่ ๑๘-๒๐ เป็นนักวิชาการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชน
- (ดูรูปการสัมภาษณ์ในภาคผนวก ก)

ก่อนที่จะทำการสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิเหล่านี้ ผู้วิจัยได้ร่างคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์ขึ้นมา และนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบเพื่อหาประสิทธิภาพเพื่อหาค่า IOC (Index of Item Objective Congruence) ของคำถามที่จะใช้สัมภาษณ์ ซึ่งได้ผล ดังนี้

๑. พระมหาณรงค์ศักดิ์ ฐิติญาโณ, ผศ.ดร.,D.Litt. ได้ให้ความเห็นสำหรับทุกคำถามทุกข้อมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้ ให้ค่า ๑ กับทุกข้อคำถาม

๒. ผศ.ดร.สิริวัฒน์ ศรีเครือดง ได้ให้ความเห็นสำหรับทุกคำถามทุกข้อมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้ ให้ค่า ๑ กับทุกข้อคำถาม

๓. ผศ.ดร.โกนิฐ์ ศรีทอง ได้ให้ความเห็นสำหรับทุกคำถามทุกข้อมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้ ให้ค่า ๑ กับทุกข้อคำถาม

๔. ศ.พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ ได้ให้ความเห็นสำหรับทุกคำถามทุกข้อมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้ ให้ค่า ๑ กับทุกข้อคำถาม

๕. ดร.สุชมาลย์ โชควัฒนรัตน์ ได้ให้ความเห็นสำหรับทุกคำถามทุกข้อมีความเหมาะสมสำหรับการวิจัยนี้ ให้ค่า ๑ กับทุกข้อคำถาม

กล่าวโดยรวม เนื่องจากคำถามเหล่านี้ได้มีการปรับปรุงมาก่อนเพื่อให้เข้ากับข้อมูลที่ได้มาได้แล้ววัตถุประสงค์ของการวิจัย ก่อนการนำไปให้ผู้เชี่ยวชาญทำการตรวจสอบ ความเห็นของผู้เชี่ยวชาญจึงเห็นพ้องกันทุกท่านว่าคำถามเหล่านั้นมีความเหมาะสมกับงานวิจัยนี้และจะทำให้ได้คำตอบที่ผู้วิจัยต้องการทราบตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๓.๓ เครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยและลักษณะของแบบสอบถาม

๓.๓.๑ การสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ในการสร้างเครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมข้อมูล ผู้วิจัยได้วางขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้วิจัยได้ศึกษาค้นหาข้อมูลทุติยภูมิ (Secondary Data) จากเอกสาร หนังสือต่างๆ ทำการศึกษาให้เข้าใจในหลักการเบื้องต้นถึงเนื้อหาที่ต้องการทำการวิจัยจากทฤษฎีหลักการและงานวิจัยที่เกี่ยวข้อง เพื่อกำหนดขอบเขตของการวิจัยและสร้างเครื่องมือวิจัย ให้ครอบคลุมเนื้อหาของ การวิจัย ข้อมูลทุติยภูมิ อีกส่วนหนึ่งได้แก่ ข้อมูลเชิงสถิติของการกระทำผิดของเยาวชน รวบรวมและ ผวนวเข้ากันและตั้งเป็นวัตถุประสงค์ของการวิจัย

๒. ผู้วิจัยศึกษาข้อมูลปฐมภูมิ (Primary Data) ซึ่งได้แก่หลักพุทธรธรรมจากหนังสือต่างๆ คัดเลือกหลักธรรมที่คิดว่าจะจะเป็นหลักธรรมที่เหมาะสมและสามารถนำมาประยุกต์ใช้กับเยาวชน เพื่อใช้ขัดเกลาจิตใจของเยาวชนได้ ทำการหาข้อมูลโดยสังเขปจากการพูดคุยกับเยาวชนและ ผู้ปกครองของเยาวชน แล้วนำมาบรรจุไว้ในแบบสอบถาม ทำการสร้างแบบสอบถามจากข้อมูลที่ได้มา ก่อนหน้า และนำข้อมูลที่ได้ทั้งหมดมาสร้างแบบสอบถามของการวิจัยนี้

๓. เพื่อให้แบบสอบถามที่ร่างมานั้นมีความเหมาะสมและสอดคล้องกับวัตถุประสงค์ที่ ศึกษาผู้วิจัยจึงได้นำแบบสอบถามที่ร่างไว้ให้ผู้เชี่ยวชาญตรวจสอบความเที่ยงตรงและทำการแก้ไข ปรับปรุงก่อนนำมาใช้

๔. นำแบบสอบถามที่แก้ไขตามคำแนะนำมาดำเนินการทดสอบ (Try-out) กับกลุ่ม ตัวอย่างจำนวน ๓๐ ชุด

๕. เมื่อได้ทำการทดสอบแบบสอบถามเสร็จแล้ว จึงนำแบบสอบถามที่ได้นั้นมาทดสอบ ความน่าเชื่อถือ (Reliability Analysis)

๖. นำแบบสอบถามฉบับสมบูรณ์ไปเก็บรวบรวมข้อมูลกับกลุ่มเป้าหมาย

๓.๓.๒ ลักษณะของแบบสอบถาม

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บรวบรวมเพื่อการวิจัยครั้งนี้ คือ แบบสอบถาม (Questionnaire) ที่มีลักษณะเป็นคำถามปลายปิด ในการวิจัยนี้ ผู้วิจัยได้ทำแบบสอบถามไว้ ๒ ชุด โดยชุดหนึ่งจะให้เยาวชนผู้กระทำความผิดเป็นผู้ตอบ และอีกชุดหนึ่งสำหรับผู้ปกครองของเยาวชนเหล่านั้นซึ่งเน้นที่เป็นพ่อหรือแม่เป็นผู้ตอบ ข้อคำถามจะคล้ายคลึงกันในส่วน โดยแบ่งโครงสร้างของแบบสอบถามออกเป็น ๓ ส่วนดังนี้

ส่วนที่ ๑ ในแบบสอบถามที่เยาวชนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน ๙ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ครั้งที่ของการถูกดำเนินคดี ประเภทคดีที่กระทำความผิด จำนวนพี่น้องของเยาวชน สถานภาพของเยาวชน ระดับการศึกษา การมีคู่สมรสหรือการมีบุตร มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบนามบัญญัติ โดยมีคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

สำหรับแบบสอบถามที่ผู้ปกครองของเยาวชนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม มีจำนวน ๘ ข้อ ได้แก่ เพศ อายุ ความสัมพันธ์ของผู้ตอบกับเยาวชน อาชีพ ระดับการศึกษา ศาสนาที่นับถือ ความสัมพันธ์ของพ่อแม่กับเยาวชน ผู้ที่เยาวชนพักอยู่ด้วย มีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบนามบัญญัติเช่นกัน โดยมีคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ ๒ ในแบบสอบถามที่เยาวชนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับสภาพครอบครัวของเยาวชน มีจำนวน ๗ ข้อ ได้แก่ อาชีพของพ่อแม่เยาวชน ศาสนาที่เยาวชนนับถือ ความสัมพันธ์ของพ่อแม่เยาวชน ผู้ที่เยาวชนพักอาศัยอยู่ด้วย ฐานะการเงินของครอบครัว การมีส่วนร่วมในการหาเงินมาจุนเจือครอบครัวของเยาวชน การช่วยเหลือพ่อแม่ทำงานบ้าน ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบนามบัญญัติ โดยมีคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

สำหรับแบบสอบถามที่ผู้ปกครองของเยาวชนเป็นผู้ตอบ แบ่งเป็นแบบสอบถามเกี่ยวกับข้อมูลของเยาวชนโดยถามผ่านทางผู้ปกครอง มีจำนวน ๖ ข้อ ได้แก่ เพศเยาวชน อายุเยาวชน ครั้งที่ของการถูกดำเนินคดี ประเภทคดีที่กระทำความผิด จำนวนพี่น้องของเยาวชน ระดับการศึกษาของเยาวชน ซึ่งมีลักษณะเป็นคำถามแบบปลายปิดแบบนามบัญญัติเช่นกัน โดยมีคำตอบให้เลือก และให้ผู้ตอบเลือกเพียงคำตอบเดียว

ส่วนที่ ๓ แบบสอบถามที่เยาวชนเป็นผู้ตอบ ในส่วนนี้จะมีการให้ตอบหลายลักษณะ เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในคดีที่เยาวชนถูกฟ้อง ในข้อ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับมูลเหตุที่เยาวชนกระทำความผิด มีคำตอบให้เลือก ๙ คำตอบแต่ให้เยาวชนเลือกเพียงข้อเดียว คำถามในข้อ ๒ และ ๓ สำหรับพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง ๒ ข้อ คำถามในข้อ ๔ เป็นคำถามสำหรับผู้ที่ยึดถือศาสนาพุทธตอบ เพราะเป็นคำถามเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยมีข้อที่ให้เลือก ๘ ข้อ และให้ผู้ตอบเลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ ส่วนคำถามในข้อสุดท้ายเป็นการถามเพื่อตรวจสอบระดับจิตสำนึกของตัวเยาวชน

สำหรับแบบสอบถามที่ผู้ปกครองของเยาวชนเป็นผู้ตอบ ในส่วนนี้จะมีการให้ตอบหลายลักษณะเช่นเดียวกับของเยาวชน เป็นคำถามที่เกี่ยวกับความคิดเห็นในคดีที่เยาวชนถูกฟ้อง ในข้อ ๑ เป็นคำถามเกี่ยวกับมูลเหตุที่เยาวชนกระทำความผิด มีคำตอบให้เลือก ๙ คำตอบ แต่ให้ผู้ปกครองเลือกเพียงข้อเดียว คำถามในข้อ ๒ และ ๓ เป็นการถามเพื่อพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง ๒ ข้อเช่นเดียวกับของเยาวชน คำถามในข้อ ๔ เป็นคำถามสำหรับผู้ที่มีพื้นฐานทางพุทธศาสนา เพราะเป็นคำถามเกี่ยวกับหลักธรรมทางพุทธศาสนา โดยมีข้อที่ให้เลือก ๘ ข้อ และให้ผู้ตอบเลือกได้มากกว่า ๑ ข้อ ส่วนคำถามในข้อสุดท้ายเป็นการถามเพื่อตรวจสอบความรับผิดชอบของพ่อแม่ที่มีต่อลูกที่กระทำความผิดกฎหมาย

๓.๔ การเก็บรวบรวมข้อมูล

วิธีการเก็บข้อมูลเลือกใช้เครื่องมือเป็นแบบสอบถามสำหรับการวิจัยเชิงปริมาณ ซึ่งผู้วิจัยได้กำหนดจำนวนแบบสอบถามไว้ ๒ ชุด เพื่อกลุ่มตัวอย่างการวิจัย ๒ กลุ่ม คือกลุ่มเยาวชน และกลุ่มผู้ปกครองของเยาวชน ลักษณะคำถามเป็นคำถามแบบปลายปิดทั้งหมด ในส่วนการวิจัยเชิงคุณภาพ วิธีการเก็บข้อมูลเลือกใช้เครื่องมือเป็นแบบสัมภาษณ์เชิงลึก คำถามที่ใช้สัมภาษณ์ทั้งหมดจะเป็นคำถามปลายเปิดเพื่อให้ผู้ที่ถูกสัมภาษณ์สามารถแสดงความคิดเห็นได้เต็มที่ การใช้เทคนิคทฤษฎีฐานราก (Grounded Theory) เพื่อสร้างคำอธิบายเชิงทฤษฎีจากข้อมูลโดยตรง^๙ จะทำให้ข้อมูลที่ได้สามารถสะท้อนภาพเกี่ยวกับพฤติกรรมมนุษย์และการอยู่ร่วมกันของมนุษย์ในสังคมได้เป็นอย่างดี

ในการวิจัยเชิงคุณภาพนี้ ผู้วิจัยได้วางขั้นตอนของการวิจัยดังนี้

๑. ตั้งคำถามสำหรับการวิจัยให้ชัดเจนว่าต้องการค้นหาอะไรจากการวิจัยนี้ คำถามในการวิจัยจะช่วยกำหนดทิศทางของการวิจัยได้เป็นอย่างดี ดังการตั้งปัญหาของการวิจัยที่กล่าวไว้ในบทที่ ๑

๒. ใช้ข้อมูลจากทุกด้านเพื่อการวิจัยทั้งในเชิงคุณภาพ และเชิงปริมาณ การรวบรวมข้อมูลไม่จำเป็นต้องได้ข้อมูลมากเกินไป แต่ให้เป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัยโดยตรง การเก็บข้อมูลในปริมาณมากจะทำให้เสียเวลาและสิ้นเปลืองงบประมาณในการวิจัย

๓. ในการเก็บข้อมูล ผู้วิจัยได้นำข้อมูลชุดแรกมาทำการศึกษา เพื่อสร้างภาพรวมของข้อมูลต่างๆที่ได้มา แล้วสร้างสมมติฐานขึ้นมา การสร้างสมมติฐานนี้อาจเป็นเพียงสมมติฐานชั่วคราว หรืออาจเป็นสมมติฐานของการวิจัยนั้นต่อไปก็ได้ นำสมมติฐานที่ตั้งนี้ไปใช้กับข้อมูลจากการเลือกเก็บข้อมูลต่อไป จะเกิดคำถามที่มีผลต่อการสรุปผลเชิงทฤษฎีชั่วคราว

๔. หลังจากสร้างสมมติฐานชั่วคราวแล้ว ทำการสร้างกรอบแนวคิดสำหรับงานวิจัยซึ่งมีความสำคัญด้วยเช่นกัน มีการตรวจสอบกับข้อมูลชุดใหม่ที่รวบรวมมาจากกลุ่มตัวอย่างที่เลือกมาเพื่อ

^๙ ดร.อนันต์ พันนึก, การวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานราก, <http://www.gotoknow.org/posts/172706>, [๒๘ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๖].

การตรวจสอบและปรับปรุงสมมติฐานที่ได้ในเบื้องต้นโดยเฉพาะ ข้อมูลที่รวบรวมใหม่อาจจะให้ภาพใหม่ซึ่งส่งผลให้ต้องปรับสมมติฐานและกรอบแนวคิดตามไปด้วย นำสมมติฐาน และกรอบแนวคิดที่ปรับใหม่นี้ไปตรวจสอบกับข้อมูลที่รวบรวมใหม่

๕ เมื่อได้ข้อมูลมากเพียงพอแล้ว นำมาทบทวนสมมติฐาน และเมื่อเห็นว่าสมมติฐานนั้นเหมาะสมแล้วก็ไม่ต้องปรับอีกต่อไป หยุดการเก็บข้อมูลและเริ่มขั้นตอนต่อไปในกระบวนการวิจัย คือ การหาข้อสรุปหรือคำอธิบายเชิงทฤษฎีของสิ่งที่ศึกษา ซึ่งอาจเป็นคำอธิบายหรือกรอบแนวคิดทางทฤษฎี ถือเป็นขั้นสุดท้ายของการวิจัยเพื่อสร้างทฤษฎีฐานรากต่อไป

๓.๔.๑ การเก็บรวบรวมข้อมูล

การวิจัยนี้เป็นการวิจัยเชิงปริมาณส่วนหนึ่ง ผู้วิจัยจึงได้เลือกใช้แบบสอบถามในการเก็บข้อมูล โดยมีขั้นตอนดังนี้

๑. ผู้วิจัยแจกแบบสอบถามด้วยตนเอง โดยให้เยาวชนที่ถูกส่งตัวมาเข้าค่ายพัฒนาความฉลาดทางอารมณ์ และเสริมสร้างคุณธรรม (E.Q.- M.Q.) ส่วนหนึ่งซึ่งใช้จำนวน ๓๕๐ ชุด และอีกส่วนหนึ่งให้ผู้ปกครองของเยาวชนที่มาร่วมกิจกรรมด้วยเป็นผู้ตอบอีกจำนวน ๓๕๐ ชุด รวมจำนวนแบบสอบถามทั้งสิ้น ๗๐๐ ชุด

๒. การตอบแบบสอบถามในส่วนของเยาวชนเป็นผู้ตอบ ผู้วิจัยแจกและให้เวลากับเยาวชนเป็นผู้อ่านและตอบด้วยตนเองและรับแบบสอบถามคืนในวันเดียวกัน โดยผู้วิจัยเป็นผู้เก็บ รวบรวมด้วยตนเอง ในส่วนที่ผู้ปกครองเป็นผู้ตอบ ผู้วิจัยจะอ่านคำถามที่ละข้อและให้ผู้ปกครองทำไปพร้อมๆ กัน ทั้งนี้เนื่องจากผู้ปกครองบางรายไม่ถนัดอ่านหนังสือ เมื่อตอบแบบสอบถามทุกข้อเสร็จ ผู้วิจัยเป็นผู้เก็บรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดคืนทันทีด้วยตนเอง

๓. การนำแบบสอบถามทุกฉบับมาวิเคราะห์เชิงสถิติต่อไป คำถามทั่วไปจะทำการคำนวณหาค่าร้อยละเพื่อดูว่าสัดส่วนในเรื่องนั้นๆ ว่าเป็นอย่างไร สำหรับการพิสูจน์สมมติฐาน จะใช้คำถามข้อ ๒ และ ข้อ ๓ ในคำถามส่วนที่ ๓ ผู้วิจัยนำผลที่ได้จากการตอบแบบสอบถามมาทำการคำนวณตามหลักสถิติศาสตร์โดยใช้ ไคสแควร์เทสต์ (Chi-square Test) เพื่อที่จะทำการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ ๒ ข้อ คือ

สมมติฐานหลัก “เยาวชนกระทำผิดถึงขั้นก่ออาชญากรรมเนื่องจากไม่มีการใช้กลยุทธ์การพัฒนาจริยธรรมสำหรับเยาวชน อีกทั้งเยาวชนขาดศีลธรรมซึ่งเป็นสิ่งยึดเหนี่ยวจิตใจ”

สมมติฐานรอง “กลยุทธ์การใช้หลักธรรมทางพระพุทธศาสนาใช้ขัดเกลาจิตใจของเยาวชน จะสามารถทำให้เยาวชนประพฤติตนดีและปฏิบัติชอบได้”

สูตรคำนวณทางสถิติที่ใช้คือ ค่า

$$\chi^2 = \sum_{i=1}^k \frac{(O_i - E_i)^2}{E_i}$$

เมื่อ	χ^2	= ค่าสถิติไคสแควร์
	O_i	= ความถี่ที่ได้จากการสังเกต (Observed Frequency)
	E_i	= ความถี่ที่คาดหวัง (Expected Frequency) ซึ่งมีค่าเท่ากับจำนวนข้อมูลคูณด้วยสัดส่วนที่คาดหวัง
	k	= จำนวนกลุ่มหรือจำนวนระดับ

ใช้ค่าที่ระดับความเชื่อมั่น 95 % ความคลาดเคลื่อน 5 % และ degree of freedom = 1

จากตารางการแจกแจงไคสแควร์ (Chi-square table) $\chi^2 = 3.84$

หากค่าไคสแควร์จากการคำนวณมากกว่าค่านี้ ก็จะมีปฏิเสธสมมติฐานที่ต้องการพิสูจน์ (ดูการพิสูจน์สมมติฐานในบทที่ ๔)

๓.๔.๒ ความน่าเชื่อถือได้ของเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัย

ก่อนการนำแบบสอบถามไปใช้ ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้น สำหรับการศึกษาวิจัย ไปทำการทดสอบหาความเที่ยงตรง (Validity) และความเชื่อมั่น (Reliability) ดังนี้

๑) การหาความเที่ยงตรง (Validity) โดยนำแบบสอบถาม ที่ผู้วิจัยสร้างขึ้น ไปตรวจสอบความเที่ยงตรงตามเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ จำนวน ๕ ท่าน ดังนี้

- ๑ พระมหาณรงค์ศักดิ์ ฐิติญาโณ, ผศ.ดร. D.Litt. อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๒ ผศ.ดร. สิริวัฒน์ ศรีเครือดง อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๓ ผศ.ดร. โกนิฐ์ อาจารย์มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย
- ๔ ศาสตราจารย์พิเศษ ดร.กาญจนา คุณารักษ์ นักวิชาการและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง
- ๕ ดร.สุพุมลย์ โชควัฒนรัตน์ นักวิชาการและผู้พิพากษาสมทบศาลเยาวชนและครอบครัวกลาง

ทั้งนี้จากลักษณะของแบบสอบถามเป็นการเลือกข้อตามที่กำหนด แบบสอบถามไม่ใช้การให้คะแนนแบบ Ranking scale ของ Likert scale ไม่จำเป็นต้องหาค่า IOC ผู้วิจัยจึงไม่ได้หาค่า IOC ประกอบการวิจัยนี้ไว้ด้วย ผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๕ ท่านให้ความเห็นว่าแบบสอบถามที่ร่างมานั้นมีความเหมาะสมสำหรับงานวิจัยชิ้นนี้ หมายความว่าข้อคำถามมีความเที่ยงตรงในเชิงเนื้อหา ครอบคลุมในแต่ละด้าน และครอบคลุมวัตถุประสงค์ของการวิจัยในครั้งนี้

๒) ความเชื่อมั่น (Reliability) ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามที่สร้างขึ้นมาและปรับปรุงแก้ไขแล้ว ไปทำการทดสอบ (Try-out) จำนวน ๓๐ ชุดกับกลุ่มประชากรที่มีคุณสมบัติใกล้เคียงกับกลุ่มตัวอย่าง

๓.๔.๓ แหล่งข้อมูล

ในการทำวิจัยต้องอาศัยข้อมูลหลายด้านจากแหล่งข้อมูลหลายทางในการวิจัยนี้มีแหล่งข้อมูลดังนี้

๑) ข้อมูลเชิงทฤษฎี ข้อมูลทางด้านนี้จะเป็นหลักทางทฤษฎีการศึกษาที่มีอยู่ก่อน ซึ่งได้แก่หลักทฤษฎีต่างๆ ทางรัฐประศาสนศาสตร์ พฤติกรรมศาสตร์ สังคมศาสตร์ และอาชีวศึกษาซึ่งนำมาวิเคราะห์ร่วมกับข้อมูลอื่นๆที่ได้มาเพื่อสรุปผลถึงความต่อเนื่องและความสัมพันธ์ของทฤษฎีกับข้อมูลที่เกิดขึ้นได้

๒) ข้อมูลด้านหลักพุทธธรรม ข้อมูลด้านนี้จะเป็นข้อมูลที่เกี่ยวข้องกับหลักธรรมทางพระพุทธศาสนาที่ผู้วิจัยจะศึกษาและเลือกเฟ้นออกมาให้เหมาะกับการประยุกต์ใช้กับเยาวชน ข้อมูลด้านนี้จะอยู่ในรูปของหนังสือธรรมะคำสอนต่างๆ

๓) ข้อมูลตัวเลขทางสถิติที่บ่งบอกได้ถึงจำนวนประชากรของการศึกษาวิจัยนี้ ซึ่งเป็นข้อมูลทุติยภูมิ เช่น จำนวนเยาวชนที่ถูกดำเนินคดีอาญาในศาลเยาวชนและครอบครัวกลางว่ามีจำนวนเท่าใดในแต่ละปี ลักษณะของความผิด (ข้อหา) ที่ถูกฟ้อง เป็นต้น เพื่อให้ผู้วิจัยสามารถกำหนดกลุ่มตัวอย่างได้อย่างถูกต้อง

๔) ข้อมูลอื่นๆ ที่ได้จากการตอบแบบสอบถาม การสัมภาษณ์บุคคลที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้แก่ตัวเยาวชนและผู้ปกครอง การสัมภาษณ์เชิงลึก ข้อมูลในส่วนนี้จะช่วยให้ผู้วิจัยเข้าใจถึงสภาพปัญหาสาเหตุของปัญหา และเข้าใจในตัวเยาวชนมากขึ้น

๓.๕ การวิเคราะห์ข้อมูล

๓.๕.๑ การวิเคราะห์

หลังจากรวบรวมแบบสอบถามทั้งหมดที่ได้เรียบร้อยแล้ว ผู้วิจัยได้นำแบบสอบถามทั้งหมดมาดำเนินการดังนี้

๑. การตรวจสอบข้อมูล ผู้วิจัยตรวจสอบความสมบูรณ์ของการตอบแบบสอบถามและทำการประเมินผลออกมารายชื่อ
๒. นำผลจากแบบสอบถามที่ได้มาทำการคำนวณและอ่านค่า
๓. สร้างตารางแสดงค่าที่ได้ในแต่ละส่วน เพื่อความสะดวกในการอ่านค่า

๓.๕.๒ สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์

ในการวิจัยนี้ผู้วิจัยได้ใช้สถิติในการวิเคราะห์ข้อมูล ดังนี้

๑. สถิติเชิงพรรณนา วิเคราะห์ลักษณะทางด้านปัจจัยส่วนบุคคล (เพศ อายุ ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ สถานภาพ จำนวนสมาชิกในครัวเรือน) นำมาแจกแจงในรูปของสถิติ โดยใช้ร้อยละ (Percentage) ในการแปลความหมาย และอธิบายข้อมูล
๒. การทดสอบสมมติฐาน สำหรับข้อคำถามข้อ ๒ และ ๓ ในคำถามส่วนที่ ๓ ทั้งในแบบสอบถามสำหรับเยาวชนตอบและผู้ปกครองตอบนั้น ผู้วิจัยต้องการใช้คำถาม ๒ ข้อนี้เป็นเครื่องพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ โดยหลักสถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ส่วนนี้ ผู้วิจัยใช้ Chi square test ในการพิสูจน์สมมติฐาน

๓. ในส่วนของการวิเคราะห์ผลจากการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยใช้วิธีการประมวลความคิดของผู้เชี่ยวชาญทั้ง ๒๐ ท่านโดยยึดหลักการวิเคราะห์ 6 C's Technique^๕ ในการวิเคราะห์และสังเคราะห์ข้อมูลประกอบด้วยกระบวนการดังต่อไปนี้

- ๑) Concept กำหนดมโนทัศน์ สร้างแนวคิดเพื่อการวิเคราะห์
- ๒) Content รวบรวมเนื้อหาที่เกี่ยวข้องกับงานวิจัย
- ๓) Classification วิเคราะห์จำแนกกลุ่มข้อมูล
- ๔) Category จัดหมวดหมู่ข้อมูลที่ได้ให้เป็นระบบ
- ๕) Conceptualization สรุปและจัดระบบความคิดให้เป็นรูปธรรม
- ๖) Communication อธิบายผลการวิเคราะห์สังเคราะห์ผลออกมาและสื่อให้ผู้อื่นเข้าใจ

กล่าวโดยสรุปได้ว่า ในการทำงานวิจัยนี้ ผู้วิจัยทำงานวิจัยนี้แบบผสมผสานระหว่างการวิจัยเชิงปริมาณและเชิงคุณภาพ ในการวิจัยเชิงปริมาณเครื่องมือที่ใช้คือ แบบสอบถาม โดยมีการออกแบบแบบสอบถามให้มีคำถามที่สอดคล้องกับสิ่งที่ต้องทราบในวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามเหล่านี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่านและได้รับความเห็นจากทั้ง ๕ ท่านว่าแบบสอบถามที่ใช้นั้นมีความเหมาะสมกับการวิจัยนี้ แบบสอบถามที่ใช้จะแบ่งเป็นสองชุด คือ ชุดหนึ่งเยาวชนเป็นผู้ตอบและอีกชุดผู้ปกครองของเยาวชนเป็นผู้ตอบ โดยแบ่งไว้กลุ่มละ ๓๕๐ ชุด การวิเคราะห์ให้ใช้การหาค่าร้อยละของแต่ละคำตอบ เพื่อดูปริมาณของผลลัพธ์ และในส่วนของการวิจัยเชิงปริมาณนี้มีการพิสูจน์สมมติฐานที่ตั้งไว้ทั้ง ๒ ข้อด้วย การพิสูจน์สมมติฐานใช้หลักสถิติไคสแควร์เทสต์ (Chi-square Test)

การวิจัยเชิงคุณภาพเครื่องมือที่ใช้คือ การสัมภาษณ์เชิงลึก โดยมีการออกแบบคำถามตามวัตถุประสงค์ของการวิจัย คำถามเหล่านี้ได้ผ่านการตรวจสอบความถูกต้องและเหมาะสมจากผู้เชี่ยวชาญ ๕ ท่านและได้รับความเห็นจากทั้ง ๕ ท่านว่าคำถามที่ใช้สัมภาษณ์มีความเหมาะสมกับการวิจัยนี้ ในการสัมภาษณ์เชิงลึก ผู้วิจัยได้เลือกสัมภาษณ์ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวน ๒๐ ท่าน โดยทุกท่านเป็นผู้ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนทั้งสิ้น แบ่งเป็นพระนักเทศน์ที่มักเทศน์และทำกิจกรรมให้กับกลุ่มเยาวชนจำนวน ๖ รูป เป็นผู้พิพากษาที่ทำงานและเคยทำงานในศาลเยาวชนและครอบครัวกลางจำนวน ๔ ท่าน เป็นแพทย์ที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนจำนวน ๓ ท่าน เป็นบุคลากรที่ดูแลเยาวชนที่ทำผิดกฎหมายและถูกส่งตัวไปอยู่สถานพินิจจำนวน ๔ ท่าน และเป็นนักวิชาการที่ทำงานเกี่ยวข้องกับเยาวชนจำนวน ๓ ท่าน

^๕นาวาอากาศเอก ดร.นภัทร์ แก้วนาค, เอกสารประกอบการสอนเรื่อง เทคนิคการวิเคราะห์ข้อมูลเชิงคุณภาพ, มหาวิทยาลัยมหาจุฬาลงกรณราชวิทยาลัย, ๒๕๕๔, หน้า ๖.